

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/341233103>

Щодо гідної праці суддів в Україні

Conference Paper · May 2020

DOI: 10.5281/zenodo.3816602

CITATIONS

0

READS

4

1 author:

Viacheslav Hladky

Volodymyr the Great Educational and Scientific Institute of Law

63 PUBLICATIONS 32 CITATIONS

SEE PROFILE

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Books, Articles, and Posters for Colleagues [View project](#)

Corruption [View project](#)

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх справ

**ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ
СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ПРАВ ТА
ПРОФСПІЛКОВОГО РУХУ В УКРАЇНІ**

Матеріали
VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Харків, 28 травня 2020 року)

За загальною редакцією
доктора юридичних наук, професора
К. Ю. Мельника

Харків – 2020

УДК 349.2; 349.3
ББК 67.405(4Укр)
П 78

Друкується за рішенням оргкомітету відповідно до доручення Харківського національного університету внутрішніх справ від 25.02.2020 № 34.

П 78 Проблеми розвитку соціально-трудоових прав та профспілкового руху в Україні : матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Харків, 28 травня 2020 р.) / за заг. ред. К. Ю. Мельника. – Х. : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2020. – 388 с.

Збірник містить тези доповідей, які присвячені проблемам розвитку трудових прав та права на соціальне забезпечення населення України, а також проблемам функціонування професійних спілок в Україні. Для науковців, представників професійних спілок, організацій роботодавців та державних органів.

УДК 349.2; 349.3
ББК 67.405(4Укр)

Тези доповідей друкуються мовою оригіналу.
Відповідальність за точність поданих фактів, цитат і прізвищ несуть автори та їх керівники.

© Харківський національний університет
внутрішніх справ, 2020

Проблеми розвитку соціально-трудових прав та профспілкового руху в Україні

Гайдаренко Л. О. ОКРЕМІ АСПЕКТИ МАТЕРІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКА.....	273
Гиляка І. С. ПРИНЦИПИ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ.....	277
Гладкий В. В. ЩОДО ГІДНОЇ ПРАЦІ СУДДІВ В УКРАЇНІ.....	280
Досін Б. В. ОБОВ'ЯЗКОВІСТЬ РОЗГЛЯДУ ПРОПОЗИЦІЙ ПРОФЕСІЙНОЇ СПІЛКИ У ПРАВОВІДНОСИНАХ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ	284
Жеребцов Д. Є. ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ СЛУЖБОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЯК СТАДІЇ ДИСЦИПЛІНАРНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЩОДО ПОЛІЦЕЙСЬКОГО	287
Кожевников В. О. ДО ПИТАННЯ ПОШИРЕННЯ КОНКУРЕНТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА НА ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ.....	290
Козир В. О. ПРИНЦИП СВОБОДИ ДОГОВОРІВ ПРО ПРАЦЮ ТА ЗАБОРОНИ ПРИМУСОВОЇ ПРАЦІ У ТРУДОВОМУ ПРАВІ ЯК ЦІЛІСНИЙ ПРИНЦИП ГАЛУЗІ ТРУДОВОГО ПРАВА УКРАЇНИ	297
Латишева В. О. СОЦІАЛЬНІ ВІДПУСТКИ В КОНТЕКСТІ РОЗБУДОВИ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ.....	300
Лисицька Т. Г. ДО ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ПІДСТАВ ВИНИКНЕННЯ ТА ЗМІНИ ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ	303
Прилипко Д. С. ПРОБЛЕМИ НАЛЕЖНОГО ОФОРМЛЕННЯ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ МІЖ РАБОТОДАВЦЕМ ТА ПРАЦІВНИКОМ	308
Пузанова В. В. ПЕРСПЕКТИВИ РЕГУЛЮВАННЯ ЗМІН ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ	310
Реуцьков О. Г. СПЕЦИФІКА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АТЕСТАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ У ГРУЗІЇ.....	314
Світенок М. І. ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ В ПЕРІОД КАРАНТИНУ	318
Тарановський П. І. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПРАЦІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗА СУМІСНИЦТВОМ.....	322
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПРАВА НА СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	
Синчук С. М. ЩОДО ПИТАННЯ ПРО ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ ПОСЛУГИ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ	325

Проблеми розвитку соціально-трудо­вих прав та профспілкового руху в Україні

УДК 349.24

ЩОДО ГІДНОЇ ПРАЦІ СУДДІВ В УКРАЇНІ

Гладкий В. В.,

*аспірант Навчально-наукового
інституту права імені
князя Володимира Великого
ORCID 0000-0003-2499-0937*

Проблеми побудови України як сучасної правової та соціальної держави пов'язуються із тим, що фундаментом цієї держави стають не право та влада, що продукує право і справедливість від імені Українського народу, а закон і політична влада, котра не завжди заінтересована у правових гуманістичних ідеях, які суперечать ідеї панування корупції. Слід погодитись із українським ученим і суддею Ленінського районного суду м. Дніпропетровськ Д. В. Мовчаном, котрий цілком справедливо констатує: «На жаль, у нас є така традиція – коли в країні змінюється політична влада, кожен новий президент у першу чергу заявляє: все, що було до мене, невірне, давайте реформувати з самого початку».¹ Наразі ми можемо спостерігати бажання вже нової політичної влади здійснити чергову судову реформу («перезавантаження судової систе-

¹ Дмитренко Я. Ця нескінченна судова реформа (інтерв'ю з Д. В. Мовчаном). 2000. 2019. № 33 (917). С. 64.

Проблеми розвитку соціально-трудових прав та профспілкового руху в Україні

ми»), яка впливатиме на стан незалежності суддів і знову ж таки не стосуватиметься вирішення проблематики забезпечення гідної праці суддів.

Незабезпечення гідної праці зобов'язаною особою неодмінно призводить до (щонайменше) приниження людської гідності працівника, виховує в ньому культуру нижчого порядку, зокрема того порядку, на якому знаходиться толерантність до корупції. Тобто негідна праця є загрозою не лише для гармонійного розвитку «світу праці», але й для розвитку корупції (як відомо, сфера праці має надзвичайно широкий потенціал для корупції, а трудове право – для запобігання та протидії корупції) та – у сенсі праці суддів – загрозою для здійснення правосуддя (як justice), що є основою правової держави.

Вбачається, що соціальна політика держави загалом є «маркером» того, як саме держава дійсно ставиться до найвищої соціальної цінності, а також (у випадку праці суддів) до ідеї панування права, що забезпечує незалежний суддя. Провідний український юрист-трудолик, професор, академік НАПрН України М. І. Іншин бачить «соціальну політику» в ролі «системи цілей і засобів досягнення державою добробуту суспільства та окремих його членів, комфортного їх існування».¹ Відтак можемо припустити, що неналежне формування та здійснення соціальної політики державою свідчить, принаймні, про ігнорування нею ст. 3 Конституції та про її корумпованість.

Окреслене припущення ґрунтується на такому: «лише особовий склад, службовці, надають органу, організації здатність діяти, виконувати доручену справу».² Тобто лише працівники є «двигуном» будь-якої організації (установи, організації), й незабезпечення належних умов для функціонування цього «двигуна» є показником, щонайменше: (1) цивілізаційної незрілості зобов'язаного суб'єкта (роботодавця, держави), для якого людина – інструмент досягнення мети, засіб, який не має гідності (це вияв

¹ Іншин М. І. Соціальна політика як правова категорія. *Актуальні проблеми соціального права в Україні* : зб. наук. праць / за ред. М. І. Іншина, В. І. Щербини, С. Я. Вавженчука. Харків : Юрайт, 2017. С. 10.

² Венедиктов В. С., Іншин М. І. Організаційно-правові засади сучасної державної служби України : наук.-практ. посіб. Харків : НУВС, 2004. С. 6.

Проблеми розвитку соціально-трудоових прав та профспілкового руху в Україні

ідеї меркантицентризму¹, що є антигуманістичною ідеологією); (2) корупційного мотиву зобов'язаної особи (ця особа провадить латентну кадрову політику, спрямовану на спотворення «двигуна» задля ламання системи, яку цей «двигун» приводить до руху). У будь-якому разі незабезпечення державою стандартів гідної праці у системі правосуддя свідчить про її відверте небажання: (1) об'єктивної у належній мірі результатів праці суддів, пов'язаних із правосуддям; (2) становлення правової держави, що може дійсно відбутись лише за умови існування та функціонування самостійного суду й незалежних суддів.

Попри це, як ми можемо спостерігати, проблема негідних умов праці суддів в Україні не лише не вирішується, а в умовах довготривалої кадрової кризи суддів, незабезпечення безпечного та здорового робочого місця судді² – дедалі більше поглиблюються, набуваючи ознак корумпованої кадрової стратегії. Незважаючи на заклики органів суддівського самоврядування (зокрема, рішення Ради суддів України № 20 від 2 квітня 2020 р., № № 21–23 від 24 квітня 2020 р., рішення XII позачергового з'їзду суддів України від 26 вересня 2014 р.), державою здійснюються кроки щодо подальшого звуження вияву стандартів гідної праці у системі правосуддя України.

При цьому провідний юрист-трудоовик, професор К. Ю. Мельник ще у 2002 р. констатував, що соціальною може вважатись лише держава, котра «гарантує людині належні соціально-економічні та соціально-культурні права шляхом створення необхідних умов для їх реалізації та здійснює соціальну політику на засадах соціальної справедливості і в інтересах всього суспільства».³ У цьому сенсі держава виявляє свою правомірну волю у двох

¹ Гладкий В. В. Колапс трудових прав працівників у призмі ідеї меркантицентризму в постіндустріальному суспільстві. *Захист демократичних цінностей і дотримання прав людини в Україні* : зб. матеріалів Всеукр. правнич. дисп. (м. Кривий Ріг, 13 груд. 2017 р.). Кривий Ріг : ДЮІ МВС, 2017. С. 71–76.

² Гладкий В. В. Общественное давление на суд как Legitimacy-Threatening Power. *Юридичні науки: проблеми та перспективи* : матеріали V міжнар. наук.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 19–20 трав. 2017 р.) : у 2 ч. Херсон: Гельветика, 2017. Ч. 2. С. 77–80.

³ Мельник К. Ю. Проблеми соціального захисту працівників органів внутрішніх справ. *Право і безпека*. 2002. № 2. С. 97.

Проблеми розвитку соціально-трудових прав та профспілкового руху в Україні

виявах (лише їх гармонійне суміщення вказує на стратегічність діянь держави): у нормотворенні та нормореалізації. При цьому «нормотворення», як справедливо зазначає провідний український науковець Д. І. Сіроха, «починається з усвідомлення відповідними суб'єктами необхідності правового врегулювання тих чи інших відносин у відповідності до нагальних потреб розвитку суспільства».¹ Нормореалізація, у свою чергу, є втіленням чинних норм законодавства у практичну дійсність, коли в цьому є потреба (обов'язок) та коли це не суперечить праву. Відтак цілком очевидно, що звуження раніше регламентованих гарантій трудових прав, нехтування законними інтересами працівників свідчить про те, що держава є не лише несоціальною, але й також неправовою, а відповідна правова система – реакційною.

На це вказує й українська учена, професор Н. М. Хуторян, зауважуючи, що «відмова від раніше встановлених трудових гарантій та пільг працівників розцінюється у всьому світі як наступ на права трудящих, а таке законодавство кваліфікується як реакційне».² У вимірі праці суддів це є наступом на незалежність судді шляхом зменшення їх соціальної безпеки.

З огляду на викладене, сутність «соціальної безпеки»³, її значимість⁴, підсумовую, що незабезпечення гідної праці суддів й подальше звуження соціальної безпеки суддів (особливо в умовах триваючої пандемії COVID-19⁵) є, з одного боку, ще одним кроком до десоціалізації сфери праці – спотворення соціальної політики

¹ Сіроха Д. І. Стадії нормотворчого процесу суб'єктів трудового права: теоретико-правовий аспект. *Публічне право*. 2016. № 3 (23). С. 185.

² Хуторян Н. М. Напрями розвитку науки трудового права. *Правова держава*. 2014. Вип. 25. С. 125.

³ Див., напр.: Гетьманцева Н. Д. Соціальна безпека як складова соціальної політики держави. *Правове забезпечення соціальної безпеки в умовах євроінтеграційних процесів: тези доп. учасників Всеукр. наук.-практ. конф.* (Київ, 20 жовт. 2017 р.) / за ред. М. І. Іншина. Київ : Принт-Сервіс, 2017. С. 14.

⁴ Козіна М. В. Стан правового регулювання діяльності спортсменів як суб'єктів трудового права в Україні. *Форум права*. 2013. № 3. С. 311.

⁵ Гладкий В. В. Гідна праця суддів і панування права в Україні під час пандемії COVID-19. *Пріоритети розвитку юридичних наук у XXI столітті* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 10–11 квіт. 2020 р.). Одеса : ПФП, 2020. С. 72–75.

Проблеми розвитку соціально-трудових прав та профспілкового руху в Україні

начебто соціальної держави¹, а з іншого – агресивним наміром зламати самостійний суд і підкорити волю незалежних суддів. Окреслений стан справ, звісно, є неприпустимим. З огляду на це переконані, що авторам ідеї «перезавантаження системи правосуддя» сьогодні доцільно сформулювати та реалізувати «реформаторську» ідею виключно у контексті «перезавантаження» негідних умов праці у цій системі та створення в ній умов праці, що не припинюватимуть людську гідність й не шкодитимуть ідеї побудови в Україні дійсно правової та соціальної держави.

¹ Гладкий В. В. Застережливі зауваження щодо процесу де-соціалізації у світі праці. *Scientific discoveries: projects, strategies and development*: Proceedings of the Internat. Scient. and Pract. Conf. (Edinburgh, UK, Oct. 25, 2019). Edinburgh: ESP, 2019. Vol. 3. P. 38–44.

² Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності : закон України від 15.09.1999 р. № 1045-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 45. Ст. 397.

³ Про соціальний діалог : закон України від 23. 12 2010 р. № 2862-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 28. Ст. 255.

Список використаних джерел

1. Дмитренко Я. Ця нескінченна судова реформа (інтерв'ю з Д. В. Мовчаном). 2000. 2019. № 33(917).
2. Іншин М. І. Соціальна політика як правова категорія. *Актуальні проблеми соціального права в Україні*: зб. наук. праць / за ред. М. І. Іншина, В. І. Щербини, С. Я. Вавженчука. Харків: Юрайт, 2017.
3. Венедиктов В. С., Іншин М. І. Організаційно-правові засади сучасної державної служби України. науково-практичний посібник. Харків: НУВС, 2004.
4. Гладкий В. В. Колапс трудових прав працівників у призмі ідеї меркантицентризму в постіндустріальному суспільстві. *Захист демократичних цінностей і дотримання прав людини в Україні*: зб. мат. Всеукр. правнич. дисп. (м. Кривий Ріг, 13 груд. 2017 р.). Кривий Ріг: ДЮІ МВС, 2017.
5. Гладкий В. В. Общественное давление на суд как Legitimacy-Threatening Power. *Юридичні науки: проблеми та перспективи*: матер. V міжнар. наук.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 19–20 трав. 2017 р.): у 2 ч. Херсон: Гельветика, 2017. Ч. 2.
6. Мельник К. Ю. Проблеми соціального захисту працівників органів внутрішніх справ. *Право і безпека*. 2002. № 2.

7. Сіроха Д. І. Стадії нормотворчого процесу суб'єктів трудового права: теоретико-правовий аспект. *Публічне право*. 2016. № 3(23). С. 185.

8. Хуторян Н. М. Напрями розвитку науки трудового права. *Правова держава*. 2014. Вип. 25.

9. Гетьманцева Н. Д. Соціальна безпека як складова соціальної політики держави. *Правове забезпечення соціальної безпеки в умовах євроінтеграційних процесів: тези допов. учасн. Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 20 жовт. 2017 р.) / за ред. М. І. Іншина*. Київ: Прінт-Сервіс, 2017.

10. Козіна М. В. Стан правового регулювання діяльності спортсменів як суб'єктів трудового права в Україні. *Форум права*. 2013. № 3.

11. Гладкий В. В. Гідна праця суддів і панування права в Україні під час пандемії COVID-19. *Пріоритети розвитку юридичних наук у XXI столітті: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 10–11 квіт. 2020 р.)*. Одеса: ПФП, 2020.

12. Гладкий В. В. Застережливі зауваження щодо процесу десоціалізації у світі праці. *Scientific discoveries: projects, strategies and development: Proceedings of the Internat. Scient. and Pract. Conf. (Edinburgh, UK, Oct. 25, 2019)*. Edinburgh: ESP, 2019. Vol. 3.